

Revisionsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2016

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2016 (RP 30/2015 rd): Ärendet har remitterats till revisionskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 5.11.2015.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- finansminister Alexander Stubb, finansministeriet
- regeringsråd Panu Pykönen, finansministeriet
- lagstiftningsråd Armi Taipale, finansministeriet
- specialmedarbetare Laura Åvall, finansministeriet.
- överdirektör Kauko Aaltomaa, inrikesministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Revisionsutskottet behandlade senast bekämpningen av svart ekonomi i ett betänkande som gavs i början av mars 2015 (ReUB 12/2014 rd — Ö 7/2014 rd). Betänkandet var baserat på en omfattande sakkunnigutfrågning och på en av utskottet beställd utredning om tillståndet för bekämpningen av svart ekonomi. Rapporten om bekämpning av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet 2010—2014 (Harmaan talouden torjunta, Selvitys harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntatoimista 2010—2014 eduskunnan tarkastusvaliokunnalle, www.eduskunta.fi, med resumé på svenska) stöder sig dels på omfattande dokumentation, dels på nästan 70 intervjuer med företrädare för ett flertal branscher, myndigheter och ministerier och på enkäter bland företag som är medlemmar i Byggnadsindustrin RT, funktionärer på Byggnadsförbundet och anställda på Skatteförvaltningen, Polisförvaltningen, åklagarväsendet och utskökningsförvaltningen. Allt som allt hade utredarna tillgång till bedömningar och synpunkter från drygt tusen personer.

Utskottet anser att tilläggsanslaget för bekämpning av svart ekonomi, inklusive tilläggsanslaget för bekämpning av ekonomisk brottslighet (6,4 miljoner euro) fortfarande behövs. En stor del av tilläggsanslaget lades till personalutgifter vid myndigheterna. I betänkandet (ReUB 12/2014 rd — Ö 7/2014 rd) konstaterade utskottet att om tilläggsanslagen inte ges, innebär det enligt experter

Utlåtande ReUU 3/2015 rd

avsevärda anpassningsåtgärder vid myndigheterna och lägre nivå på övervakningen av den svarta sektorn. Det skulle påverka myndighetskedjan för bekämpning av svart ekonomi och samarbetet mellan myndigheterna, där en enda flaskhals kan spolia hela kedjan. Övervakningen minskar, likaså risken för att åka fast, och övervakningen sker i mindre omfattning i realtid. Dessutom kommer fler fall av svart ekonomi att förbli oupptäckta samtidigt som myndighetsövervakningen drar ut på tiden. Enligt experter påverkar detta indrivningen av skatteskulder, skatteunderskottet och på sikt också skattemoralen.

Enligt statens revisionsverks revisionsberättelse 14/2015 om programmet för bekämpning av grå ekonomi och samordning av bekämpningsarbetet är tilläggsåtgärder på utredning av ekonomiska brott motiverade också med tanke på ekonomin överlag eftersom de stärker ekobrottskontrollens allmänpreventiva verkan. En effektiv bekämpning av ekonomisk brottslighet och svart ekonomi kräver tillräckliga resurser också i fortsättningen. Enligt ett yttrande från inrikesministeriet av den 22 september 2015 angående regeringens årsberättelse uppgick den egendom som polisen beslagtogs genom utredning av ekonomisk brottslighet till 47,6 miljoner euro. Polisen lade ned 427 årsverken på utredning av ekonomisk brottslighet, så egendomens värde uppgick till cirka 111 000 euro per årsverke.

Enligt det nämnda betänkandet (ReUB 12/2014 rd — Ö 7/2014 rd) har tack vare bekämpningsprogrammets resurser kunnat avsättas för krävande och omfattande ekobrott i straffprocessen på ett relevant sätt. Med medlen har dessutom ett flertal ekobrott kunnat utredas i realtid. Specialindrivningen har gett bättre resultat. Det årliga tillskott (2,3 miljoner euro) som åklagarämbetet erhållit har gjort det möjligt att sätta in 30—31 åklagarårsverken extra. Om man måste avstå från tilläggsanslaget kommer handläggningstiderna att förlängas och åtalsrätten att preskriberas. Samtidigt sjunker kvaliteten på arbetet med avgörandena. Under sakkunnigutfrågningen framfördes att skattenumren ger en årlig skatteförmån på uppskattningsvis 50 miljoner euro. Beräkningarna från Enheten för utredning av grå ekonomi visar att skatteintäkterna ökade med minst 75 miljoner euro på ett år tack vare den omvända momsskyldigheten för byggtjänster.

Revisionsutskottet poängterar vikten av de synpunkter på bekämpningsprogrammet som lyftes fram i det nämnda betänkandet (ReUB 12/2014 rd — Ö 7/2014 rd). Utskottet påpekade då att det från och med nästa valperiod behövs ett mer långsiktigt program för kampen mot svart ekonomi. Programmet måste uppdateras utifrån effektivitetsbedömningarna av åtgärderna och nya hotbilder. Det bör vara en gemensam funktion inom statsrådet. Åtgärderna måste vara långsiktiga, sträcka sig över flera valperioder och vara sektorsövergripande. Programmet för kampen mot svart ekonomi måste också i fortsättningen vara tvärsektorielt och innehålla både strategiska mål och prioriterade insatsområden. Med en lägesbild för hela statsförvaltningen kan det säkerställas att ny lagstiftning och nya bekämpningsprogram inklusive anknytande åtgärder täcker in hela spektret av svart ekonomi. Utskottet anser fortsatt att det behövs ett bekämpningsprogram som täcker hela valperioden. Det är viktigt att alla myndigheter (såsom Tullen, Polisen och rättsväsendet) som är viktiga för bekämpningen av svart ekonomi tillförsäkras resurser genom programmet.

Revisionsutskottet konstaterar avslutningsvis att en framgångsrik bekämpning av svart ekonomi förutsätter ytterligare ökad kostnadseffektivitet, omfattande utnyttjande av IT-teknik och internationellt samarbete.

Utlåtande ReUU 3/2015 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Revisionsutskottet anför

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 5.11.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Eero Heinäluoma sd
vice ordförande Olavi Ala-Nissilä cent
medlem Maarit Feldt-Ranta sd
medlem Arja Juvonen saf
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Krista Mikkonen gröna
medlem Mika Raatikainen saf
medlem Päivi Räsänen kd.

Sekreterare var

utskottsråd Nora Grönholm
utskottsråd Matti Salminen.